

Nie spóźnić się z rozpoznaniem zakażenia u noworodka

Magdalena Zarlenga

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

Klinika Neonatologii

Kierownik Kliniki: dr n.med. Maria Wilińska, prof. CMKP

Definicje

Sepsa mikrobiologiczna:

- Wzrost we krwi / płynie mózgowo-rdzeniowym patogenu chorobotwórczego w ciągu 72 godzin

Sepsa rozpoznana klinicznie

Wszystkie poniższe kryteria

- Lekarz opiekujący się pacjentem rozpoczyna odpowiednie leczenie przeciwbakteryjne posocznicy (min czas: 5 dni)
- Brak posiewu krwi/posiew krwi ujemny
- Brak zakażenia o innym umiejscowieniu

Definicje

Definicja „funkcjonalna”

Ocena określonych zdarzeń w zależności od czasu wystąpienia objawów klinicznych

SIRS min 2 z 4 wymienionych kryteriów, 1 musi być albo nieprawidłowa temperatura albo lb leukocytów:

-centralna temperatura $>38,5$ lub $<36^{\circ}\text{C}$

-tachykardia (średnia uderzeń serca $>2\text{SD}$ dla wieku/niewytłumaczony przetrwały wzrost w okresie od 0,5-4 godzin i dla dziecka $<1\text{rż}$, wykluczyć: leki, ból, stymulator serca)

-bradykardia (średnia uderzeń serca $<10\text{c}$ dla wieku / niewytłumaczona depresja > 30 minut; wykluczyć leki, wadę serca)

- średnia częstość oddechu $>2\text{SD}$ dla wieku / wentylacja mechaniczna niebędąca ostrą odpowiedzią na znieczulenie/ wynikająca z choroby nerwowomięśniowej

-lb leukocytów $\nearrow/\searrow$ dla wieku; $> 10\%$ niedojrzałych neutrofilów

INFEKCJA: podejrzewana/potwierdzona (dodatni posiew, badanie PCR; obecność leukocytów w sterylnych zazwyczaj płynach ustrojowych, rtg z cechami zapalenia płuc, perforacja jelita, wybroczyny, wysypka krwotoczna, purpura fulminans)

SEPSA: SIRS w obecności lub jako wynik podejrzewanej/potwierdzonej infekcji

Ciężka SEPSA: sepsa oraz jeden z następujących: dysfunkcja krążeniowa narządów lub ARDS lub niewydolność 2 lub więcej organów

Szok septyczny: sepsa i niewydolność wielonarządowa

Ryzyko wystąpienia sepsy

- > 37tc – 1/2000 żywych urodzeń, 1/25000 u zdrowo wyglądających dzieci matek bez czynników ryzyka
- < 37tc 5-6 x większe niż >37 tc
- <1500 g 20x większe niż >37tc
- u matek z chorioamnionitis / zapalenie błon płodowych i łożyska = gorączka u matki
  - pr IAP zabezpiecza przed EOS w 50% przypadków vs. 10% dawniej
  - EOS ↑ ryzyko wraz ze ↓ urodzeniowym tc
  - ≥ 35tc 0,47-1,24% vs. < 35tc 4,8 -16,9% Benitz WE, Wynn JL, Polin RA. Reappraisal of guidelines for management of neonates with suspected early-onset sepsis. *J Pediatr.* 2015;166(4):1070-1074. doi:10.1016/j.jpeds.2014.12.023
- 30-45% płodów/novorodków doświadczy antybiotykoterapii

Częstość występowania EOS/ 1000 żywych urodzeń

- 2-2,5(1980-90) vs. **0,8-1,0 od 2005r**
- u donoszonych : 1
- EOGBS z(+)posiewem krwi 1,8(1995) vs. **0,25 od 2010r**
- ≥ 34 lub ≥ 35 tc lub mc > 2500 g **0.5 – 0.8/1000 żywych urodzeń**
Benitz WE, Wynn JL, Polin RA. Reappraisal of guidelines for management of neonates with suspected early-onset sepsis. *J Pediatr.* 2015;166(4):1070-1074. doi:10.1016/j.jpeds.2014.12.023
- u wcześniaków **19-31 (1990) vs. 9-11 w 2017r** Management of Neonates Born at ≤ 34 6/7 Weeks' Gestation With Suspected or Proven Early-Onset Bacterial Sepsis , Karen M. Puopolo, William E. Benitz, Theoklis E. Zaoutis, COMMITTEE ON FETUS AND NEWBORN and COMMITTEE ON INFECTIOUS DISEASES Pediatrics December 2018, 142 (6) e20182896; DOI: <https://doi.org/10.1542/peds.2018-2896>
- OUN EOS: 0,02-0,04 vs. 0,7 u 22–28tc

Wyzwanie?

- Wcześnieiki (grupa prawie zawsze „objawowa”) określić które dziecko nie/wymaga diagnostyki EOS i antybiotykoterapii empirycznej
- Donoszone bezobjawowe: ocena kto ma wysokie ryzyko rozwoju pełnoobjawowej infekcji: kto może wymagać diagnostyki EOS i antybiotykoterapii empirycznej
- Donoszone objawowe / <34 6/7tc z „objawami sepsy” - kiedy leczyć chore: wszystkie objawowe, mało nasilone objawy vs. krytycznie

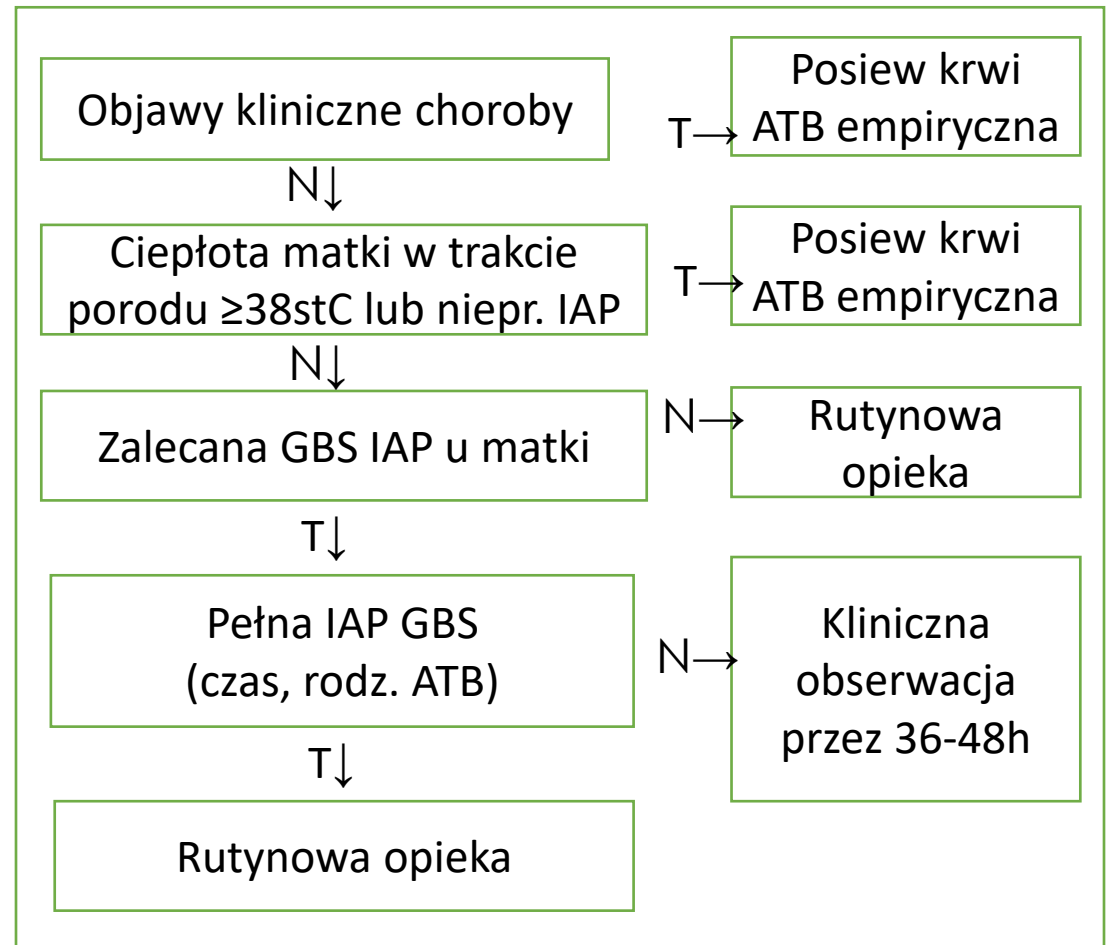
Podęjrzenie sepsy urodzonego >35tc

1. Jak prawidłowo ocenić ryzyko występienia EOS u bezobjawowego noworodka?
2. Jaką interwencję podjąć w zależności od określenia danej grupy ryzyka sepsy?
3. Kiedy o zakończyć antybiotykoterapię?
4. Testy diagnostyczne?

Podjęcie w oparciu o kategorię czynniki ryzyka infekcji (CDC/AAP)

Cel: wczesne wykrycie EOS oraz wczesne włączenie ATB = zatrzymanie infekcji ma **ułatwić szybkie podejmowanie decyzji** kiedy czas rozpoczęcia leczenia ma wpływ na **wyniki**

CEL: maksymalizacja czułość kosztem specyficzności
żeby „nie ominąć” EOS, duża ilość leczonych
kategoryczne postępowanie doprowadzi do **empirycznego leczenia wielu noworodków** **stosunkowo niskiego ryzyka**
(każdy z obj. = posiew + ATB terapia)

Badanie noworodków przy użyciu kalkulatora sepsy u noworodków

Łączenie czynników ryzyka
oraz obj. klinicznych

Częstość ryzyka 0,5% lub lokalna częstość

Gorączka 1x>39st lub >38-38,9st

Rozdaj antybiotyków:
TAK: tylko w przypadku pen G,
ampicyliny, amoksycyliny
lub cefalosporyny
NIE: makrolidy, wankomycyna

Incidence of Early-Onset Sepsis:
0.6/1000 live births

Weeks:
35 ✓

Days:
0 ✓

Temp Unit:
 Fahrenheit
 Celsius

Temperature(Celsius):
36,9 ✓

ROM(hours):
7 ✓

Select GBS status:
 Negative
 Positive
 Unknown

ABX type and timing:
 Broad spectrum abx => 4 hours prior to birth
 Broad spectrum abx 2-3.9 hours prior to birth
 GBS Specific abx => 2 hours prior to birth
 None or any abx given < 2 hours prior to birth

	Risk per 1000 births	Clinical Recommendation
EOS risk @ birth	0.19	No additional care
Well Appearing	0.08	No additional care
Equivocal Exam	0.95	No additional care
Clinical illness	4.01	Start empiric antibiotics

Reset Calculator

Wnikliwa obserwacja kliniczna

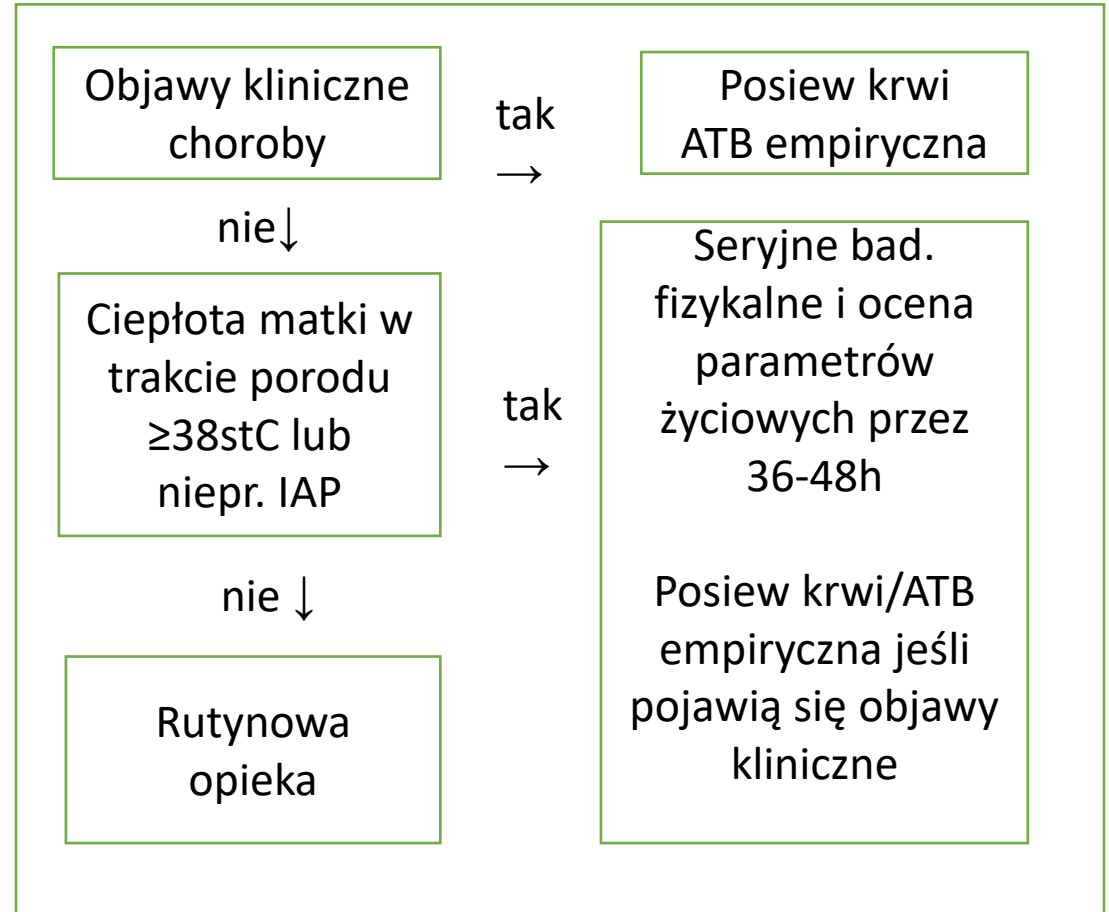
db st.kliniczny =

↓ ryzyko EOS 60-70%

**identyfikacja wstępnie
bezobjawowego jako chorego**

= przewidywany wynik wnikliwej
obserwacji a nie zbyt późne/
nieprawidłowe rozpoznanie sepy

= skuteczność tej metody oceny
ryzyka

Prawidłowa ocena ryzyka wystąpienia EOS noworodki >35tc

- 1. kategoriyczna ocena ryzyka sepsy wg CDC** np. dla EOGBD
NNT u donoszonych 80-210
NNT u wcześniaków 6-21
- 2. kalkulator sepsy vs. CDC**
↓ o 66% pobrań posiewów krwi
i o 48% ATB empirycznej
nie obserwowano jego działań
niepożądanych w czasie
hospitalizacji
(+) PK w ciągu 7 dni po wypisie
→ ponowne przyjęcie 5/100 000ur

- 3. ocena ryzyka sepsy wg stanu klinicznego noworodka vs. CDC**
chory od 0(>6gż) do 48gż
ATB lub screening laboratoryjny
↓ posiewów krwi /ATB
empirycznej/ ↓ bad. lab.

80-100% dzieci z sepsą z +PK ma objawy – niespecyficzne

odsetek EOS z +PK u dzieci z „obj.sepsy”
2,7-5,6% (NNT: 18-38)

Wiarygodność rozpoznawania sepsy uzależniona od stanu klinicznego (≥ 35 tc)

- diagnoza: sepsa na podstawie serii powtarzanego badania fizykalnego
- nowe badania USA, Izrael, Włochy, u **bezobjawowego** >35 tc :
  - (1) **ryzyko** EOS jest **bardzo małe**
  - (2) z „grupy ryzyka odmatczywego“ **bad. lab: niska specyficzność**, niska wartość predykcyjna, dają niewiele informacji diagnostycznych
- ocena wyłącznie obj. klinicznych nie wydłużyła czasu: wystąpienie objawów $\leftrightarrow$ włączenie ATB
- Escobar et al.: **niski odsetek śmiertelności (1.1%)** przy dużym odsetku przypadków rozpoznanych dopiero po wystąpieniu objawów klinicznych
- rozpoznanie oparte na wynikach klinicznych nie zwiększa znacząco śmiertelności

Kliniczne objawy sepsy/ Testy diagnostyczne

- w ciągu pierwszych i > 6gż lub >6 gż
- słabe pobieranie pokarmu
- letarg
- **niestabilność temperatury**
(noworodki rzadko reagują gorączką > 38°C na infekcję lub wstrząs septyczny)
- Inne ...
- WBC, I:T ratio, całkowita liczba neutrofilów
- CRP, PCT, inne
- temperatura ciała
- posiew krwi, PMR, moczu
- badania molekularne (KOROUN)

Testy diagnostyczne

- **Posiew krwi**

wzbogacone podłoże
p-bakteryjne środki inaktywujące ATB (B-laktamy/genta)
wykrycie 1-10 kolonii/1ml krwi
w badaniach brak danych o wpływie IAP na ↑ (-) PK
z powodu ATB okołoporodowo

- **Badania PCR**

do 48godz po wdrożeniu ATBterapii

- **WBC**

wiek urodzeniowy
czas pobrania po porodzie
wiek płodowy
>37tc: WBC <5000 (1gż), ANC<1500 (>4gż); I/T>0.5
ekstremalnie niskie u niedonoszonych <35tc:
WBC <1000 (1gż), ANC<1000, lub I/T >0,25
I/T db obrazuje zakażenie niezależnie od wieku
pourodzeniowego

- **CRP**

przydatne u dzieci objawowych dla potwierdzenia
sepsy ale
- 3x, w odstępach czasowych
- >48gż i >45mg/l
nieprzydatne w przewidywaniu sepsy
u bezobjawowych noworodków
nieswoiste (↗ w PTX,RDS,MSAF,asfiksja itd.)

Prawidłowa ocena ryzyka wystąpienia EOS noworodki przedwcześnie urodzone ≤ 34 6/7

- stopień ryzyka EOS $\sim$ czynników towarzyszących porodowi
- zespół położniczy: dokładna dokumentacja medyczna i wywiad
- zespół neonatologiczny na podstawie wywiadu ocenia ryzyko EOS
- PL i posiew PMR należy wykonać przed ATB terapią u noworodków najbardziej narażonych na infekcję, chyba że procedura zagraziłaby stanowi klinicznemu noworodka
- ATB podawać szybko i nie odraczać z powodu procedur

Stosunkowo niskie ryzyko EOS ≤ 34 6/7tc

- rozważyć stosunek ryzyka do korzyści oceny EOS i empirycznej antybiotykoterapii
- urodzone:
CC (niezakaźna choroba matki, niewydolność łożyska w przypadku braku porodu lub próby wywołania porodu lub pęknięcia błon przed porodem)
- dopuszczalne wstępne podejścia
  - (1) brak oceny laboratoryjnej i empirycznej antybiotykoterapii
  - (2) lub posiew krwi i monitorowanie kliniczne
  - (3) u noworodków bez poprawy po początkowej stabilizacji i/lub u których jest ciężka niestabilność układowa, podawanie empirycznie ATB może być uzasadnione, ale nie jest obowiązkowe

Średnie ryzyko wystąpienia EOS ≤ 34 6/7tc

- poród PSN/cc, cc po próbie PSN, ze wskazań matczyńskich lub płodowych i / lub z przedwczesnym odpływaniem płynu owodniowego przed porodem
- podlegają czynnikom związanym z patogenezą GBS EOD
- Jeśli matka powinna otrzymać GBS IAP a IAP < 4 godzin / inny problem infekcyjny podczas porodu = leczyć zgodnie z zaleceniami dla wcześniaków o wyższym ryzyku EOS/EOD GBS
- dopuszczalne wstępne podejścia
- akceptowalne u zdrowo wyglądających
  - ściśła obserwacja
  - posiew krwi
- ATB terapia u niestabilnych oddechowo i/ lub sercowo-naczyniowo po urodzeniu
- ATB podawać szybko i nie odraczać z powodu procedur
- PL i posiew PMR należy wykonać przed ATB terapią u noworodków najbardziej narażonych na infekcję, chyba że procedura zagrażałaby stanowi klinicznemu noworodka

Wysokie ryzyko wystąpienia EOS ≤ 34 6/7tc

- urodzone z powodu matczynej niewydolności szyjki macicy, porodu przedwczesnego, PROM, zagrażającej infekcji wewnątrzowodniowej lub nagłego niewyjaśnionego pogorszenia dobrostanu płodu
- dopuszczalne wstępne podejścia
- ocena EOS z posiewem krwi i empirycznym antybiotykiem
- ATB podawać szybko i nie odraczać z powodu procedur
- PL i posiew PMR należy wykonać przed ATB terapią u noworodków najbardziej narażonych na infekcję, chyba że procedura zagroziłaby stanowi klinicznemu noworodka

Wnioski

- Epidemiologia, patogeny, patomechanizm EOS się znacząco między dziećmi donoszonymi a wcześniakami VLBW
- ↗ odsetka IAP = *nowe wyzwanie*: identyfikacja noworodków z największym ryzykiem infekcji wczesnej
- wiek ciążowy jest najsilniejszym czynnikiem predykcyjnym EOS
- ośrodki powinny opracować lokalne algorytmy do oceny ryzyka wystąpienia EOS i wytyczne postępowania klinicznego w oparciu o kategorię wieku ciążowego i monitorować wyniki zaleceń

Brak objawów klinicznych

- Ryzyko sepsy jest 10 x wyższe u dzieci krytycznie chorych
- Prawidłowy stan kliniczny przepowiada 60% niższe ryzyko sepsy niż w przypadku jakichkolwiek symptomów
- Pomimo relatywnie wysokiego ryzyka nie wszystkie wcześniaki są chore
- Nie wszystkie „objawowe” dzieci są chore
- Nie zaleca się leczenia ≥ 34 tc bez objawów tylko z powodu rozpoznania chorioamnionitis
- Krótko i długofalowy wpływ antybiotyków !

Dziękuję